

Jubelår

Av Jonatan Ådahl, adjunkt i Gamla testamentet.

Ni ska helga det femtionde året och utropa frihet i landet för alla dess invånare. Det ska vara ett jubelår för er (3 Mos 25:10).

Det är roligt att få fira högtider, minnesvärda händelser och jubileer. Det är viktigt att uppmärksamma och fira. Vårt ord *jubileum* kommer från just detta kapitel i Tredje Mosebok. Men egentligen har det språkligt sett inte med jubel och att jubla att göra utan handlar istället om basunen, det horn från baggen (*jobel*) som man skulle blåsa i. *Jobel* syftar på baggen och kan även stå ensamt som förkortning för hela saken. De skulle låta basunen ljuda kraftigt och basunera in jubelåret.

Vad var då jubelåret? Israeliterna hade letts till det heliga landet och fått det att sköta åt HERREN med betoning att det var HERRENS land. *När ni säljer jord ska ni inte sälja den för all framtid, för landet är mitt. Ni är främlingar och gäster hos mig (3 Mos 25:23).* Vart sjunde år skulle hela landet ha sabbatsvila. Det var ett sabbatsår. Under sabbatsvilan för landet levde folket av avkastningen från föregående år. De fattiga och djuren fick leva av vad marken gav av sig själv. De fick skörda fritt från olivträd, vingårdar och åkrar. Efter att det gått sju sabbatsår (årssabbater) så kom sedan det femtionde året, jubelåret. Detta femtionde år var som ett ännu mera omfattande sabbatsår. Utöver det som gällde för sabbatsåret var det särskilt tre saker att ta fasta på.

Det första var att man skulle utropa frihet för invånarna i landet. Det betydde att den, som av en eller annan anledning varit tvungen att sälja sig som slav eller gå i borgen för någon som inte kunde betala sin skuld, under jubelåret blev fri från sitt skuldslaveri. Om slaven inte blivit friköpt tidigare så skulle han frigges under jubelåret (3 Mos 25:54). Fri att börja om.

Det andra var återställandet av egendom. Med utgångspunkten att egendomen i Israel tillhörde HERREN så kunde jordegendom säljas för att sedan återgå till den ursprunglige israelitiska ägaren i samband med jubelåret – ett tidsbegränsat

köp. Priset reglerades av hur många år det var till jubelåret. På detta sätt kunde de olika områdena hållas inom de klaner och familjer som de tilldelats till när israeliterna intog landet. I och med jubelåret gick marken tillbaka till "sin familj".

Det tredje var en förenklad livsstil i överlåtelse. Precis som under sabbatsåret så fick folket under jubelåret leva av vad de tidigare bärgat in av skörd och avkastning. HERREN hade lovat att befalla sin välsignelse under det sjätte året (året före) så att den insamlade maten skulle räcka under åren av vila. De behövde föda under sabbatsåret som föregick jubelåret. Därefter mat under jubelåret och till sist behövdes både föda för första året efter jubelåret, samt utsäde att beså marken med innan den på nytt gav skörd. HERREN lovade att folket skulle ha nog att äta ända till dess att ny gröda var bärgad (3 Mos 25:20–22). Det var ett löfte och en realisering av dagligt bröd. HERREN förser sitt folk med allt vad det behöver för att leva, både i jordiskt och andligt avseende.

Jubelåret påminde israeliterna om att allt ska ställas till rätta. Både jord, egendom och människor ska återupprättas. När den grekiska översättningen av GT översätter *jobel* så använder den ett ord som betyder frihet. Det är samma ord som Jesus använder när han i Luk 4:18 citerar profeten Jesaja: *Han har sänt mig att förbinda dem som har förkrossade hjärtan, att utropa frihet för de fångna och befrielse för de bundna, att förkunna ett nådens år från HERREN (Jes 61:1–2).* Jesus för oss in i hans välsignade jubelår, ett nådens år, där han friger från skuld och förlåter synder, återupprättar och ger oss både fysiskt och andligt dagligt bröd. Jesus har utropat frihet för oss! Detta är något att jubla över varje dag och särskilt då vi firar jubileum.

Jesus har utropat frihet för oss!